

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Навчально-науковий інститут психології та ментального здоров'я

Кафедра психіатрії, наркології та психотерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Володимир ШКОЛЬНИКОВ
«31» серпня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни

ОК11 ПСИХОТЕРАПІЯ

Підготовки другий (магістерський) рівень
галузі знань С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини
спеціальності С4 «Психологія»

Робоча програма з дисципліни **«Психотерапія»** підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації «Магістр психології», професійної кваліфікації «Практичний психолог (соціальна сфера)». 20 с.

«27» серпня 2026

Розробники:

Доцент кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії

к.м.н, доц. Наталія РАЦИБОРИНСЬКА-ПОЛЯКОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психіатрії, наркології та психотерапії

протокол № 1 від «27» серпня 2026

Завідувач кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії

д.мед.н., проф. Софія РИМША

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я

протокол № 1 від «28» серпня 2026

Голова науково-методичної ради
Навчально-наукового інституту
психології та ментального здоров'я

д.мед.н., проф. Олександр БЕЛОВ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психотерапія» складена згідно ОПП «Психологія» (2026) другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С4 Психологія відповідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти, введеного в дію наказом МОН України №564 від 24.04.2019р.

Анотація навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Психотерапія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С4 Психологія.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Психологія», циклу професійної підготовки магістра психології, розрахована на 4,0 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом 2 семестру на 1 році навчання. Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Психотерапія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки та успішної професійної діяльності. Предметним напрямком програми з психотерапії для психологів є поєднання різних психотерапевтичних підходів для створення індивідуальних стратегій лікування, що відповідають потребам клієнтів.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-професійної програми «Психологія» (2026) підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С4 Психологія у ВНМУ ім.М.І.Пирогова 2026;

навчального плану спеціальності С4 «Психологія» на 2026-2027 навчальний рік; положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова;

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Психотерапія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу. Видами навчальних знань згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки здобувачів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язання ситуативних та практично-орієнтовних задач тощо.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі диференційного заліку згідно навчального плану для спеціальності С4 Психологія.

Предмет вивчення навчальної дисципліни охоплює різні психотерапевтичні підходи, методи психотерапевтичних впливів, теоретичні основи, етичні аспекти та практичні навички для роботи психолога з клієнтами.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення обов'язкової дисципліни «Психотерапія» базується на знаннях основних фундаментальних дисциплін: загальна психологія, психологія особистості, соціальна психологія, основи фізіології центральної нервової системи, нейропсихологія, філософські основи психології, філософія свідомості. Дисципліна передбачає інтеграцію викладання з базовими аспектами інших дисциплін, такими як клінічна психологія, діагностика та корекція психічних станів, психопатологія, основні школи психотерапії, техніки та методи психотерапії, консультування, навички консультування та комунікації, етика психологічної допомоги, комбінування методів з різних психотерапевтичних шкіл, індивідуалізація підходу до кожного клієнта, що вивчають особливості психіки та поведінки, та закладає основи професійного мислення, фахової інтерпретації особливостей розладів психіки та поведінки, які використовуються в психологічній практиці, формування умінь застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності; закладає основи здорового способу життя та профілактики психічних порушень у процесі життєдіяльності, надає розуміння сучасних стратегій інтегративної психотерапії в процесі лікування та профілактики розладів психіки та поведінки і формуванню знань для індивідуальних підходів щодо корекції психічних порушень в процесі професійної діяльності.

2. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички щодо комплексного підходу до психотерапії, інтегрування різних методів та теорій.

2.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психотерапія» є розвиток розуміння концепції психотерапії, вивчення різних терапевтичних підходів, розвиток навичок діагностики, індивідуалізація підходу, інтеграція різних дисциплін, етичні та професійні аспекти, дослідження ефективності інтегративних підходів у лікуванні різних захворювань та станів, розвиток навичок саморефлексії.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна. Згідно ОПП «Психологія» (2026) дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

ІК – Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) для розв'язання завдань професійної діяльності та реалізовувати їх.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти і виконувати свою професійну діяльність з урахуванням та на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК13. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нестандартних ситуацій професійної діяльності.
- ЗК14. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК15. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність.
- ЗК17. Здатність забезпечувати конфіденційність особистої інформації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності для реалізації професійних завдань.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (консультаційну і психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, планувати, організовувати та удосконалювати власну професійну діяльність, підвищувати кваліфікацію, здійснювати самоосвіту.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях, використовувати нові розробки та методи діагностики, психокорекційної, психолого-профілактичної та психотерапевтичної роботи та створювати авторські свої розробки, методики відповідно до особливостей осіб, з якими проводиться робота.
- СК14. Здатність виявляти психологічні проблеми осіб різних вікових та соціальних груп, представників вразливих верств населення та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.
- СК19. Здатність взаємодіяти з особами, які звертаються за психологічною допомогою, їхніми батьками (особами, які їх замінюють), їхніми сім'ями.
- СК20. Здатність перенаправляти осіб, які звертаються за психологічною допомогою, за потребою до відповідного профільного фахівця, або установи (закладу).
- СК21. Здатність брати участь та здійснювати супервізію та інтервізію з метою профілактики емоційного вигорання.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР13. Застосовувати професійні технології, спрямовані на покращення психологічного здоров'я, психологічне відновлення, психосоціальну стабілізацію і створення безпечного психологічного середовища, здійснювати психопрофілактику та профілактику негативних соціальних проявів у поведінці соціальних груп і окремих осіб.

ПР14. Визначати психологічні проблеми і надавати психологічну допомогу з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей осіб, які звертаються за психологічною допомогою.

ПР18. Здійснювати управління самомотивацією, визначати потребу в супервізії та інтервізії для профілактики професійного вигорання.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- ~ Критерії доказовості та наукової верифікації психотерапевтичних методів.
- ~ Специфіку психологічних проблем різних вікових, соціальних та вразливих груп (зокрема, осіб у складних життєвих обставинах).
- ~ Професійні етичні стандарти, критерії визначення меж власної компетентності та причини професійного вигорання.

Вміти:

- ~ Обирати та застосовувати валідні, доказові методики для індивідуальної та групової психотерапії, консультування і психодіагностики.
- ~ Розробляти програми психологічних інтервенцій та адаптувати їх до індивідуальних, вікових, гендерних і культурних особливостей клієнтів.
- ~ Ефективно взаємодіяти з клієнтами та їхніми родинами для створення безпечного терапевтичного середовища.
- ~ Приймати обґрунтовані фахові рішення у складних ситуаціях і своєчасно перенаправляти клієнтів до інших профільних спеціалістів чи установ.
- ~ Впроваджувати інноваційні та авторські підходи у психотерапевтичну практику.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни структурована на 1 модуль, до складу якого входять відповідні теми.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин – 4,0 кредити ЄКТС

Опис навчального плану з обов'язкової дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Форма навч.	Кількість годин				Рік навчання	Вид контролю
		Всього годин/	Аудиторних		СРС		
			Лекцій	Практичних			
«Психотерапія»		кредитів ECTS					
Модуль 1	денна	120 годин/	12	48	60	1	Диф-залік
	заочна	4,0 кредити	6	12	102		

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Денна форма: Аудиторне навантаження становить 50 %, СРС – 50 %. Заочна

форма: Аудиторне навантаження становить 15 %, СРС – 85 %.

Модуль 1. «Психотерапія»

Тема 1: Від витоків до сучасності: як психотерапія стала медичною наукою, спираючись на філософію, біологію та методологію.

Тема 2: Навігація в терапії: як підбирати методи, ставити діагнози та розуміти специфіку роботи різних підходів.

Тема 3: Етика та правила гри: чому психотерапевтичний контракт, етичний кодекс і баланс відповідальності є фундаментом успішної допомоги.

Тема 4: Мистецтво впливу згори: класичний гіпноз, робота з розслабленням та інші директивні техніки.

Тема 5: М'яке занурення: самогіпноз, еріксонівський і когнітивний гіпноз, НЛП, аутотренінг та сила ефекту плацебо.

Тема 6: Мандрівка у підсвідомість: глибинна психотерапія, психодинаміка та те, як ми вибудовуємо стосунки з найближчими (теорія об'єктних стосунків).

Тема 7: Батьки-засновники: класичний психоаналіз Зигмунда Фрейда та юнгіанський погляд на глибини людської психіки.

Тема 8: Людина в центрі уваги: огляд сучасних особистісно-орієнтованих течій від гештальту до транзактного аналізу.

Тема 9: Простір прийняття: філософія та практика клієнт-центрованої психотерапії Карла Роджерса.

Тема 10: Ігри, в які ми граємо: транзактний аналіз як синтетичний інструмент розуміння особистості.

Тема 11: Бути тут і зараз: гештальт-терапія як метод цілісної роботи з почуттями та свідомістю.

Тема 12: Змінюємо думки змінюємо життя: теоретичне підґрунтя та варіації когнітивно-поведінкової терапії (КПТ).

Тема 13: Коли тіло говорить: тілесно-орієнтовані практики та звільнення затисків на рівні фізики.

Тема 14: За межами слів: невербальні методи та мистецтво комбінування різних психотерапевтичних підходів.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Тематика	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1: Від витоків до сучасності: як психотерапія стала медичною наукою, спираючись на філософію, біологію та методологію. СРС (Казкотерапія як інструмент психотерапевтичної роботи).	8	1	4	3
Тема 2: Навігація в терапії: як підбирати методи, ставити діагнози та розуміти специфіку роботи різних підходів. СРС (Метафоричні асоціативні карти (МАК) в інтегративному консультуванні).	10	1	4	5
Тема 3: Етика та правила гри: чому психотерапевтичний контракт, етичний кодекс і баланс відповідальності є фундаментом успішної допомоги.	11	1	4	6
Тема 4: Мистецтво впливу згори: класичний гіпноз, робота з розслабленням та інші директивні техніки. СРС (Юридичні та етичні аспекти ведення медичної документації психотерапевта.)	8	1	4	3
Тема 5: М'яке занурення: самогіпноз, еріксонівський і когнітивний гіпноз, НЛП, аутотренінг та сила ефекту плацебо.	10	-	4	6
Тема 6: Мандрівка у підсвідомість: глибинна психотерапія, психодинаміка та те, як ми вибудовуємо стосунки з найближчими (теорія об'єктних стосунків). СРС (Інтерперсональна модель психотерапії Гаррі Саллівена)	10	1	4	5
Тема 7. Батьки-засновники: класичний психоаналіз Зигмунда Фрейда та юнгіанський погляд на глибини людської психіки. СРС (Нейролінгвістичне програмування (НЛП) у корекції деструктивних патернів поведінки)	8	1	4	3
Тема 8. Людина в центрі уваги: огляд сучасних особистісно-орієнтованих течій від гештальту до транзактного аналізу. СРС (Реальнісна терапія Вільяма Глассера)	10	1	4	5
Тема 9: Простір прийняття: філософія та практика клієнт-центрованої психотерапії Карла Роджерса.	11	1	4	6
Тема 10: Ігри, в які ми граємо: транзактний аналіз як синтетичний інструмент розуміння особистості. СРС (Метод активної уяви та тлумачення сновидінь за К. Юнгом)	6	1	2	3
Тема 11. Бути тут і зараз: гештальт-терапія як метод цілісної роботи з почуттями та свідомістю. СРС (Метод позитивної психотерапії Носрата Пезешкіана)	6	1	2	3
Тема 12: Змінюємо думки змінюємо життя: теоретичне підґрунтя та варіації когнітивно-поведінкової терапії (КПТ).	8	-	2	6
Тема 13: Коли тіло говорить: тілесно-орієнтовані практики та звільнення затисків на рівні фізики. СРС (Символ-драма як психотерапевтичний метод роботи.).	6	1	2	3

Тема 14: За межами слів: невербальні методи та мистецтво комбінування різних психотерапевтичних підходів. Диференційований залік . СРС (Музикотерапія як метод психологічного впливу).	8	1	4	3
Разом за дисципліну	120	12	48	60
<i>Аудиторне навантаження становить 50 %, СРС – 50 %.</i>				

Заочна форма навчання

Тематика	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1: Від витоків до сучасності: як психотерапія стала медичною наукою, спираючись на філософію, біологію та методологію. Навігація в терапії: як підбирати методи, ставити діагнози та розуміти специфіку роботи різних підходів. СРС (Казкотерапія як інструмент психотерапевтичної роботи. Метафоричні асоціативні карти (МАК) в інтегративному консультуванні).	25	2	3	20
Тема 2. Етика та правила гри: чому психотерапевтичний контракт, етичний кодекс і баланс відповідальності є фундаментом успішної допомоги. Мистецтво впливу згори: класичний гіпноз, робота з розслабленням та інші директивні техніки. СРС (Юридичні та етичні аспекти ведення медичної документації психотерапевта. Інтерперсональна модель психотерапії Гаррі Саллівена)	24	1	3	20
Тема 3. М'яке занурення: самогіпноз, еріксоновський і когнітивний гіпноз, НЛП, аутотренінг та сила ефекту плацебо. Мандрівка у підсвідомість: глибинна психотерапія, психодинаміка та те, як ми вибудовуємо стосунки з найближчими (теорія об'єктних стосунків). СРС (Нейролінгвістичне програмування (НЛП) у корекції деструктивних патернів поведінки. Реальнісна терапія Вільяма Глассера)	23	1	2	20
Тема 4. Батьки-засновники: класичний психоаналіз Зигмунда Фрейда та юнгіанський погляд на глибини людської психіки. Людина в центрі уваги: огляд сучасних особистісно-орієнтованих течій від гештальту до транзактного аналізу. СРС (Метод активної уяви та тлумачення сновидінь за К. Юнгом.. Метод позитивної психотерапії Носрата Пезешкіана)	23	1	2	20
Тема 5. Простір прийняття: філософія та практика клієнт-центрованої психотерапії Карла Роджерса. Ігри, в які ми граємо: транзактний аналіз як синтетичний інструмент розуміння особистості. Диференційований залік. СРС (Символ-драма як психотерапевтичний метод роботи. Музикотерапія як метод психологічного впливу)	25	1	2	22
Разом за дисципліну	120	6	12	102
<i>Аудиторне навантаження – 10%, СРС – 90%</i>				

5. Теми лекцій

Денна форма навчання

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
-------	-------------	------------

1	Від витоків до сучасності: як психотерапія стала медичною наукою, спираючись на філософію, біологію та методологію. Навігація в терапії: як підбирати методи, ставити діагнози та розуміти специфіку роботи різних підходів.	2
2	Етика та правила гри: чому психотерапевтичний контракт, етичний кодекс і баланс відповідальності є фундаментом успішної допомоги. Мистецтво впливу згори: класичний гіпноз, робота з розслабленням та інші директивні техніки.	2
3	Мандрівка у підсвідомість: глибинна психотерапія, психодинаміка та те, як ми вибудовуємо стосунки з найближчими (теорія об'єктних стосунків). Батьки-засновники: класичний психоаналіз Зигмунда Фрейда та юнгіанський погляд на глибини людської психіки.	2
4	Людина в центрі уваги: огляд сучасних особистісно-орієнтованих течій від гештальту до транзактного аналізу. Простір прийняття: філософія та практика клієнт-центрованої психотерапії Карла Роджерса.	2
5	Ігри, в які ми граємо: транзактний аналіз як синтетичний інструмент розуміння особистості. Бути тут і зараз: гештальт-терапія як метод цілісної роботи з почуттями та свідомістю.	2
6	Коли тіло говорить: тілесно-орієнтовані практики та звільнення затисків на рівні фізики. За межами слів: невербальні методи та мистецтво комбінування різних психотерапевтичних підходів.	2
Всього		12

Заочна форма навчання

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Від витоків до сучасності: як психотерапія стала медичною наукою, спираючись на філософію, біологію та методологію. Навігація в терапії: як підбирати методи, ставити діагнози та розуміти специфіку роботи різних підходів.	2
2	Етика та правила гри: чому психотерапевтичний контракт, етичний кодекс і баланс відповідальності є фундаментом успішної допомоги. Мистецтво впливу згори: класичний гіпноз, робота з розслабленням та інші директивні техніки. М'яке занурення: самогіпноз, еріксонівський і когнітивний гіпноз, НЛП, аутотренінг та сила ефекту плацебо. Мандрівка у підсвідомість: глибинна психотерапія, психодинаміка та те, як ми вибудовуємо стосунки з найближчими (теорія об'єктних стосунків).	2
3	Батьки-засновники: класичний психоаналіз Зигмунда Фрейда та юнгіанський погляд на глибини людської психіки. Людина в центрі уваги: огляд сучасних особистісно-орієнтованих течій від гештальту до транзактного аналізу. Простір прийняття: філософія та практика клієнт-центрованої психотерапії Карла Роджерса. Ігри, в які ми граємо: транзактний аналіз як синтетичний інструмент розуміння особистості.	2
Всього		6

6. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ п/п	Тема заняття	К-ть годин
1.	Від витоків до сучасності: як психотерапія стала медичною наукою, спираючись на філософію, біологію та методологію.	4
2.	Навігація в терапії: як підбирати методи, ставити діагнози та розуміти специфіку роботи різних підходів.	4
3.	Етика та правила гри: чому психотерапевтичний контракт, етичний кодекс і баланс відповідальності є фундаментом успішної допомоги.	4
4.	Мистецтво впливу згори: класичний гіпноз, робота з розслабленням та інші директивні техніки.	4
5.	М'яке занурення: самогіпноз, еріксонівський і когнітивний гіпноз, НЛП, аутотренінг та сила ефекту плацебо.	4

6.	Мандрівка у підсвідомість: глибинна психотерапія, психодинаміка та те, як ми вибудовуємо стосунки з найближчими (теорія об'єктних стосунків).	4
7.	Батьки-засновники: класичний психоаналіз Зигмунда Фрейда та юнгіанський погляд на глибини людської психіки.	4
8.	Людина в центрі уваги: огляд сучасних особистісно-орієнтованих течій від гештальту до транзактного аналізу.	4
9.	Простір прийняття: філософія та практика клієнт-центрованої психотерапії Карла Роджерса.	4
10.	Ігри, в які ми граємо: транзактний аналіз як синтетичний інструмент розуміння особистості.	2
11.	Бути тут і зараз: гештальт-терапія як метод цілісної роботи з почуттями та свідомістю.	2
12.	Змінюємо думки змінюємо життя: теоретичне підґрунтя та варіації когнітивно-поведінкової терапії (КПТ).	2
13.	Коли тіло говорить: тілесно-орієнтовані практики та звільнення затисків на рівні фізики.	2
14.	За межами слів: невербальні методи та мистецтво комбінування різних психотерапевтичних підходів. Диференційований залік.	4
	Всього	48

Заочна форма навчання

№ п/п	Тема заняття	К-ть годин
1.	Від витоків до сучасності: як психотерапія стала медичною наукою, спираючись на філософію, біологію та методологію. Навігація в терапії: як підбирати методи, ставити діагнози та розуміти специфіку роботи різних підходів.	3
2.	Етика та правила гри: чому психотерапевтичний контракт, етичний кодекс і баланс відповідальності є фундаментом успішної допомоги. Мистецтво впливу згори: класичний гіпноз, робота з розслабленням та інші директивні техніки.	3
3.	М'яке занурення: самогіпноз, еріксонівський і когнітивний гіпноз, НЛП, аутотренінг та сила ефекту плацебо. Мандрівка у підсвідомість: глибинна психотерапія, психодинаміка та те, як ми вибудовуємо стосунки з найближчими (теорія об'єктних стосунків).	2
4.	Батьки-засновники: класичний психоаналіз Зигмунда Фрейда та юнгіанський погляд на глибини людської психіки. Людина в центрі уваги: огляд сучасних особистісно-орієнтованих течій від гештальту до транзактного аналізу.	2
5.	Простір прийняття: філософія та практика клієнт-центрованої психотерапії Карла Роджерса. Ігри, в які ми граємо: транзактний аналіз як синтетичний інструмент розуміння особистості. Диференційований залік.	2
	Всього	12

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою

8. Самостійна робота

Денна форма навчання

№п/п	Тема	Кіль-ть год.
1.	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	30
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.	
2.	Казкотерапія як інструмент психотерапевтичної роботи	3
3.	Метафоричні асоціативні карти (МАК) в інтегративному консультуванні	3

4.	Юридичні та етичні аспекти ведення медичної документації психотерапевта	3
5.	Інтерперсональна модель психотерапії Гаррі Саллівена	3
6.	Нейролінгвістичне програмування (НЛП) у корекції деструктивних патернів поведінки	3
7.	Реальнісна терапія Вільяма Глассера	3
8.	Метод активної уяви та тлумачення сновидінь за К. Юнгом	3
9.	Метод позитивної психотерапії Носрата Пезешкіана	3
10.	Техніки емпатичного слухання та фасилітації в роботі з клієнтом	3
11.	Музикотерапія як метод психологічного впливу	3
Всього		60

Заочна форма навчання

№п/п	Тема	Кіль-ть год.
1.	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	52
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.	
2.	Казкотерапія як інструмент психотерапевтичної роботи. Метафоричні асоціативні карти (МАК) в інтегративному консультуванні	10
3.	Юридичні та етичні аспекти ведення медичної документації психотерапевта. Інтерперсональна модель психотерапії Гаррі Саллівена	10
4.	Нейролінгвістичне програмування (НЛП) у корекції деструктивних патернів поведінки. Реальнісна терапія Вільяма Глассера	10
5.	Метод активної уяви та тлумачення сновидінь за К. Юнгом. Метод позитивної психотерапії Носрата Пезешкіана	10
6.	Техніки емпатичного слухання та фасилітації в роботі з клієнтом. Музикотерапія як метод психологічного впливу	10
Всього		102

9. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях СНГ, студентських наукових конференціях, написання наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, підготовка та участь у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з дисципліни, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, підготовці мультимедійних презентацій з дисципліни тощо.

Основні напрямки для науково-дослідницької роботи здобувача освіти:

1. Актуальні питання сучасної психотерапії: особливості психотерапії станів асоційованих зі стресом, внаслідок COVID – 19; особливості психотерапевтичних впливів у осіб, постраждалих внаслідок бойових дій, внутрішньо переміщених осіб; тощо.
2. Актуальні питання сучасної психотерапії.
3. Сучасні напрямки та підходи інтегративної психотерапії.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичній меті заняття, самостійне здобуття знань по темам, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять з модулів дисципліни та підсумкового контролю з дисципліни.

11. Форма і методи навчання

Форма навчання: очна (денна) та заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, військової адміністрації та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Словесні: Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

Наочні: ілюстрування - це різноманітні картини, схеми, таблиці. Також використовується демонстрування, що характеризується рухливістю засобу показу. А саме: навчальні кінофільми та їх фрагменти, навчальні телепередачі та комп'ютерний показ. Комп'ютер дає змогу студентам, не виходячи із аудиторії бути присутніми на іноземних лекціях видатних учених, педагогів.

Практичні методи навчання використовуються для безпосереднього пізнання дійсності, поглиблення знань, формування вмінь і навичок. З них використовуються: практичні вправи (відпрацювання практичної навички).

12. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється на кожному з практичних занять. Для контролю рекомендується застосовувати такі засоби визначення рівня підготовки студентів: тестові завдання (для контролю теоретичної підготовки студента), розв'язування ситуаційних завдань (для оцінки уміння застосовувати теоретичні знання у конкретних ситуаціях), виконання практичних навичок. Поточний контроль проводиться також шляхом усного опитування та аналізу участі студента у загальній дискусії під час практичних занять.

Знання студента з теми оцінюють традиційною оцінкою (5-ти бальна система) згідно «Положень про організацію навчального процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова».

Підсумковий контроль Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є диференційований залік, який включає усну відповідь на завдання екзаменаційного білету.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінювання усної відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він може вільно оперувати професійною термінологією, чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про опанування рекомендованої літератури та здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань. Дає повні, розгорнуті відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, не допускає неточностей при відповіді, уміє розкрити тему з позицій її значення та практичного застосування, але при цьому відповіді не виходять за межі підручника, методичних рекомендацій. Відповідає на додаткові запитання викладача.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає базові поняття та визначення з вивченої теми, але допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні відповіді, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не знає теоретичних основ теми, допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної діяльності.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків, застосовує в практичній діяльності.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який допускає неточності при виконанні навчально-дослідної роботи, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні практичної навички, або вправи, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні вправи, порушує порядок виконання практичної роботи.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%).

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %).

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%).

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань.

Оцінювання при вирішенні ситуаційних задач

Оцінка «**відмінно**» ставиться студенту, який вірно і правильно вирішує стандартні і нестандартні ситуаційні завдання: вірно визначає проблему та представляє шляхи її вирішення, правильно обґрунтовує свою відповідь, може запропонувати кілька шляхів вирішення проблеми.

Оцінка «**добре**» ставиться студенту, який правильно вирішує типові ситуаційні завдання, при цьому може припускатися несуттєвих помилок і неточностей: проблема виявлена, але не повністю розкрита, можливі незначні помилки у шляхах її вирішення; студент обґрунтовує свою відповідь але не в повній мірі.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який в цілому вирішує проблему, але

припускається декількох більш суттєвих помилок при вирішенні ситуаційних задач: проблема виявлена та вирішена частково, виникають складності при обґрунтуванні прийнятого рішення.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не розуміє суті вказаної проблеми, не може дати правильної відповіді на завдання.

Оцінювання самостійної роботи студента

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на аудиторному практичному занятті, адже окремі завдання до самостійної роботи мають бути освоєні студентами як вхідний рівень знань до проведення практичних занять з дисципліни «Психологічна корекція і психопрофілактика».

Оцінювання індивідуальної роботи

Бали за індивідуальну роботу нараховуються лише при успішному її виконанні та захисті.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості, але становить не більше 12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність, або до підсумкової оцінки з дисципліни за участь та перемогу в університетських, всеукраїнських та міжнародних олімпіадах, наукових конференціях, при наявності друкованих робіт (шкала нарахування балів за індивідуальну роботу представлена в п. 14).

Критерії кінцевого оцінювання знань (іспит)

До іспиту з «Психологічна корекція і психопрофілактика» здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені лекції відпрацьовані. В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки та відпрацювати пропущені заняття.

Оцінювання усної частини іспиту відбувається за 4-бальною шкалою:

«5» - здобувач повністю розкриває зміст матеріалу в обсязі, передбаченому програмою, а також володіє інформацією, представленою в додатковій літературі, подає матеріал грамотною мовою в певній логічній послідовності, вірно використовує психологічну термінологію, відповідав самостійно без навідних та додаткових запитань;

«4» - здобувач демонструє ґрунтовні знання і добре розуміння матеріалу з екзаменаційних питань, але припускається негрубих помилок або неточностей загального характеру, вірно відповідає на всі додаткові запитання;

«3» - здобувач неповно і непослідовно викладає матеріал, демонструє знання основних положень дисципліни, проте не називає всі основні поняття вікової психології, припускається помилок в трактуванні основних психологічних термінів, які лише частково виправляє після навідних і додаткових запитань екзаменатора;

«2» - здобувач отримує, якщо він не розкрив основний зміст екзаменаційних питань, виявлено незнання та/або нерозуміння студентом більшої частини навчального матеріалу, допущені грубі помилки не виправляє навіть після кількох навідних запитань екзаменатора.

Перелік питань до диференційованого заліку:

- 1) Класифікація методів психотерапії.
- 2) Завдання дитячої психотерапії.
- 3) Визначення ефективності психотерапевтичної допомоги.
- 4) Етапи психотерапевтичного процесу.
- 5) Типи мотивацій клієнтів.
- 6) Принципи проведення первинної консультації.
- 7) Техніки терапевтичного втручання.
- 8) Вербальні засоби психотерапевтичної роботи.
- 9) Невербальні засоби психотерапевтичної роботи.
- 10) Метафори в процесі психотерапевтичного консультування.
- 11) Вимоги до особистості психотерапевта.
- 12) Етичні принципи психотерапевта.
- 13) Спільне та відмінне між психологічним консультуванням, психотерапією та психокорекцією.
- 14) Рамкові умови у психотерапевтичному процесі.
- 15) Перенесення та контрперенесення у психотерапії.
- 16) Критерії показань і протипоказань, індивідуального підходу та обмежень для проведення різних видів психотерапевтичних втручань.
- 17) Показники ефективності психотерапії.
- 18) Особливості збору анамнезу.
- 19) Правильне завершення психотерапії.
- 20) Історія розвитку психотерапії.
- 21) Індивідуальна довгострокова психотерапія і її мета.
- 22) Покази для використання психотерапії.
- 23) Структура психотерапевтичного процесу.
- 24) Короткострокова терапія: її визначення і основні ознаки.
- 25) Основні прийоми психотерапевтичного консультування.
- 26) Групова психотерапія: її суть і мета.
- 27) Використання казкотерапії.
- 28) Підтримуюча психотерапія: її мета і показання до застосування.
- 29) Роль іграшок в житті людини. Іграшки в психотерапевтичній роботі.
- 30) Психодинамічний напрямок в психотерапії.
- 31) Аналітична психологія і психотерапія К. Юнга.
- 32) Індивідуальна психологія і психотерапія А. Адлера.
- 33) Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма.
- 34) Характеріологічний аналіз К. Хорні.
- 35) Інтерперсональна психотерапія Г. Саллівена.
- 36) Трансактний аналіз Е. Берна.
- 37) Гештальттерапія Ф. Перлза.
- 38) Терапія, центрована на клієнті К. Роджерса.
- 39) Логотерапія В. Франкла.
- 40) Поведінковий напрямок в психотерапії.
- 41) Екзистенціальна психотерапія.
- 42) Когнітивна психотерапія А. Бека.
- 43) Реальнісна психотерапія У. Глассера.
- 44) Сугестивна психотерапія.
- 45) Ігрова терапія Дж. Джинотта.

- 46) Вітчизняний підхід до психотерапії. Особистісно-орієнтована (реконструктивна) психотерапія.
- 47) Позитивна психотерапія Н. Пезешкіана.
- 48) Нейролінгвістичне програмування (НЛП).
- 49) Психотерапія засобами малюнку. Її використання в психотерапевтичній практиці.
- 50) Поняття про акцентуації. Тактика врівноважуючого впливу на акцентуйованих осіб.
- 51) Використання музикотерапії у психотерапії.
- 52) Етапи психотерапевтичної допомоги при ПТСР.
- 53) Основні засади сімейного підходу та їх використання у психотерапії.
- 54) Недирективна ігрова психотерапія.
- 55) Робота з дітьми, які пережили насилля.
- 56) Директивна ігрова психотерапія.
- 57) Деформація стосунків чоловіка у сім'ї. Батьківські патерни.
- 58) Деформація стосунків мама-дитина. Материнські патерни.
- 59) Робота з особами, які пережили емоційне насилля.
- 60) Робота з особами, які пережили фізичне насилля.
- 61) Робота з особами, які пережили психологічне насилля.
- 62) Загальна характеристика емоційних розладів.
- 63) Використання ігрової психотерапії в індивідуальній роботі.
- 64) Використання казкотерапії в індивідуальній роботі.
- 65) Використання арт-терапії в індивідуальній роботі.
- 66) Символдрама як психотерапевтичний метод роботи.
- 67) Особливості індивідуальної роботи психотерапевта зі страхами та тривожністю.
- 68) Робота з агресією методами гештальт-терапії.
- 69) Використання психотерапії в роботі з людьми, що мають психосоматичні розлади.
- 70) Використання авторських та неавторських малюнків в психотерапевтичній роботі.
- 71) Метафоричні асоціативні зображення в терапії.
- 72) Відмінність між різними психотерапевтичними підходами.
- 73) Основні принципи психотерапії.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку після вивчення дисципліни на останньому практичному занятті.

13. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти.

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова шляхом конвертації середньої арифметичної оцінки поточної успішності здобувача освіти за універсальною 200-бальною шкалою. До нарахованих балів за поточну успішність додаються індивідуальні бали (за умови їх зарахування на підставі успішного виконання індивідуальних завдань).

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Мінімальний (позитивний) бал, отриманий здобувачем вищої освіти в цілому за екзамен, становить **50. Максимальна сума балів - 80.**

Бали за екзамен відповідають такій шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Найбільш доцільним слід вважати такий підхід додавання індивідуальних балів з дисципліни:

- **10 балів** - за призові місця на всеукраїнських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських і міжнародних (закордонних) наукових конференціях з наявністю друкованої роботи.

- **9 балів** - за призові місця в університетських олімпіадах і наукових конференціях з наявністю друкованої роботи.

- **8 балів** - за участь (якщо ЗО брав участь, але не посів призове місце) у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських і міжнародних (закордонних) наукових конференціях з наявністю друкованої роботи.

- **6-7 балів** - за участь (якщо ЗО брав участь, але не посів призового місця) в університетській олімпіаді, науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

- **4-5 балів** - за участь у роботі клінічних кафедр (чергування з викладачами, участь у науково-дослідній роботі кафедр в позанавчальний час)

- **1-3 балів** - за виготовлення на кафедрах препаратів, схем, таблиць та відеофільмів - з урахуванням важливості виконаної роботи.

Максимальна кількість балів , яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, - 200 балів.

Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення дисципліни

1. Презентації лекцій, аудіо-лекції.
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної поза аудиторної роботи студентів.
4. Перелік контрольних питань до підсумкових занять з тем модуля.
5. Перелік питань до підсумкового контролю дисципліни.
6. Тести для контролю засвоєння тем практичних занять.
7. Навчальні посібники, підручники, робочі зошити, тощо.

16. Рекомендована література Основна

1. Винник М.І., Пустовойт М.М. Основи психодинамічної діагностики і психотерапії. Вид.: Новий світ-2000, 2024. – 200с.
2. Когнітивно-поведінкова терапія: основи та практика. Джудіт С. Бек.(укр.мова). - 2023. – 460с. ISBN: 978-617-550-108-5
3. Основи психотерапії: навчальний посібник/ О.О.Фільц, К.В.Седих, В.І.Бандер та ін.; за ред. О.О.Фільца – Київ: ВЦ «Академія», 2024. – 208с. - ISBN: 9789665807483
4. Поплавська Є.В., Меленчук Н.І., Єрмакова С.С. Конспект лекцій з дисципліни «Основи психотерапії» (Галузь знань – 05; Соціальні та поведінкові науки; Спеціальність – 053 Психологія; Освітній ступінь – Бакалавр) / Є. В.Поплавська, Н.І. Меленчук, С.С. Єрмакова; Міжнародний гуманітарний університет – О.: МГУ, 2024. 149 с.
5. Психотерапія за Габбардом: посібник: 2-е видання / за ред. Голлі Крісп, Глена О. Габбарда, Вид.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», Ліцензія: переклад Gabbard's Textbook Psychotherapeutic Treatments, second edition (2023) публікується відповідно до договору з American Psychiatric Association Publishing, Мова: українська, 2025. – 943 с. (чорно-білі). ISBN: 978-617-505-980-7

6. Психіатрія та психотерапія: інтенсивний курс: 10-е видання / за заг. ред. Клауса Ліба, Вид.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», Ліцензія: переклад Intensivkurs Psychiatrie und Psychotherapie, 10th edition (2023) публікується відповідно до угоди з компанією Elsevier GmbH, Urban & Fischer Munich, Мова: українська, 2024. – 596с. (кольорові, великоформатні). ISBN: 978-617-505-990-6
7. Терапія, сфокусована на співчутті: відмінні особливості. Пол Гілберт. 2021. – 256 с. ISBN: 978-617-505-990-6
8. Усвідомленість терапевта і клієнта в терапії прийняття і відповідальності. Келлі Р. Вілсон, Трой Дюфрен. 2022. – 290 с. ISBN: 978-617-7987-16-0

Допоміжна

1. Вихід з депресії. Робочий зошит. Програма на 8 тижнів. Джон Тісдейл, Марк Вільямс, Зиндел Ст. Сігал., 2020, 256с. ISBN: 978-617-7874-33-0
2. Шестопад І. А. Казкотерапія як ефективний метод роботи психотерапевта з дітьми. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»: науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА, 2020. № 10. С. 143-147.
3. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії : навч. посіб. Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 2017. 248 с.
4. Шевченко Н. Ф. Основи психотерапії: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 216 с.
5. Седих О. В. Основи психотерапії: курс лекцій. Умань : Видавництво УДПУ, 2017. 180 с.
6. Кочарян О. С., Ложкін Г. В. Основи психотерапії: підручник. Харків: НТУ "ХПІ", 2017. 320 с.
7. Кочарян О. С., Ложкін Г. В. Психотерапія: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
8. Белов, О. О., & Рациборинська-Полякова, Н. В. (2026). Особливості копінг-поведінки студентської молоді з ігровою залежністю: клініко-психологічні закономірності і перспективні шляхи корекції проблемного гемблінгу. Перспективи та інновації науки, (4(62)), 3304-3315.
[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4\(62\)-3304-3315](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4(62)-3304-3315)
9. Шулякова, М. І., & Рациборинська-Полякова, Н. В. (2024). Вплив хронічного стресу на організм людини та роль психоедукації у редукції його психічних проявів. Психосоматична медицина і загальна практика, 9(1).
<https://doi.org/10.26766/pmgp.v9i1.490>
10. Ram, D., Manjunatha, N., & Bada Math, S. (2026). Negative events in psychotherapy: A narrative review. Industrial psychiatry journal, 35(1), 15–24.
https://doi.org/10.4103/ipj.ipj_114_25
11. Cuijpers, P., Harrer, M., & Furukawa, T. A. (2026). Innovations to improve outcomes and uptake of psychotherapies for mental disorders: a state-of-the-art review. World psychiatry : official journal of the World Psychiatric Association (WPA), 25(1), 4–33. <https://doi.org/10.1002/wps.70002>
12. Shiel, E. V., Connor, Z., Downes, M., Bailey-Shaw, A., Hemingway, S., Walters, C., & Kola-Palmer, S. (2025). What Evidence Exists on the Effectiveness of Psychotherapy for Trauma-Related Distress? A Scoping Review. Healthcare (Basel, Switzerland), 13(23), 3180.
<https://doi.org/10.3390/healthcare13233180>
13. Schäfer, S. K., Burmeister, C. F., Lottermoser, E., Schäfer, C. G., Cascant Ortolano, L., Stoffers-Winterling, J., Flasinski, T., Equit, M., Schneider, S., Lieb,

К., & de Haan, A. (2025). Long-term effects of psychotherapy in children and adolescents: protocol for database development and a systematic review in the LaKiJu META project. *BMJ open*, 15(11), e103872.
<https://doi.org/10.1136/bmjopen-2025-103872>

17. Інформаційні ресурси

Електронна адреса сайту університету: <https://www.vnmu.edu.ua/>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>

Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Інтернет сайт кафедри психіатрії, наркології та психотерапії ВНМУ ім. М.І. Пирогова
<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-психіатрії>

Інтернет сайти, рекомендовані кафедрою студентам для пошуку додаткової інформації з інтегративної психотерапії:

<https://www.wpanet.org/> World Psychiatric Association

<https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0> Нейронews

<https://usp.community> УСП/

<https://www.europsyche.org>

<https://ucpp.org/dlya-spetsialistiv/ucpp/partners/6-european-association-for-psychotherapy>